

Notat

Til Hovedstyret
Fra Generalsekretæren
Kopi
Dato 18.08.2009
Docsnr.
Emne Eksklusjon av advokat NN

Eksklusjon av advokat NN

1. Innledning

1.1 Bakgrunn – nærmere om saken

Disiplinærnemnden fattet 11. desember 2008 beslutning om å meddele advarsel til advokat NN (advokaten) for å ha opptrådt i strid med Regler for god advokatskikk punkt 2.1, punkt 2.1.1, punkt 2.1.2 første ledd og punkt 2.1.2 siste ledd annet punktum. Nemnden uttalte oppsummeringsvis at "[a]dvokaten har overtrådt sentrale advokatetiske regler og hans opptreden, samlet sett, i denne saken er så graverende at Disiplinærnemnden finner å måtte reagere med advarsel."

Bruddene på de nevnte bestemmelsene i Regler for god advokatskikk ble begått under advokatens oppfyllelse av et oppdrag for en klient overfor dennes barn, klientens sønn og datter, og er av en slik karakter at Advokatforeningen må vurdere eksklusjon av advokaten.

1.1 Utsettelse av behandlingen?

Sønnen, datteren og klientens enke har anlagt sivil søksmål mot advokaten, og advokat Fred A. Gade har på vegne av advokaten bedt om at eksklusjonssaken utsettes frem til det foreligger rettskraftig dom i den sivile tvisten. Dette begrunnes dels med et behov for advokaten og hans prosessfullmektiger til å ha fullt fokus på forsvaret mot stevningen og begjæringen om midlertidig forføyning i saken fra klientens barn og hustru, og dels på advokatens rett til å dokumentere et korrekt faktum i eksklusjonssaken.

Ingen av disse begrunnelsene tilsier etter Advokatforeningens oppfatning at eksklusjonssaken utsettes. Advokat Gades tilsvarende svar til Advokatforeningen ble sendt 30.4.2009, mens hovedforhandling i den sivile saken ble holdt fra 29.6.2009 til 10.7.2009. Etter at hovedforhandling er gjennomført kan ikke advokaten og Gades behov for fullt fokus på den saken begrunne at eksklusjonssaken ikke tas til behandling. Det kan heller ikke hensynet til dokumentasjonen i saken. Advokat Gade har på vegne av advokaten hevdet at Disiplinærnemndens vedtak var basert på feil faktum, men har bare i meget beskjeden grad utdypet hva disse feilene skulle bestå i. Oslo tingrett uttaler i dom av 12.8.2009 i saken fra klientens barn og hustru at:

”Retten er enig i faktabeskrivelsen i nemndsvedtaket som er sitert ovenfor, med ett unntak. Det gjelder spørsmålet om hva sønnen visste om hvem som eide det selskapet han solgte aksjene til den 02.03.07.”

Den feilen i Disiplinærnemndens vedtak er etter Advokatforeningens oppfatning ikke av avgjørende betydning for de advokatetiske spørsmål og heller ikke for spørsmålet om eksklusjon bør skje. For øvrig synes det å være enighet om alle de faktiske omstendigheter som er av betydning både for om Regler for god advokatskikk er brutt (se avsnitt 5) og for eksklusjonsvurdering (se avsnitt 6). Det vises til det som er sagt om sakens faktum i avsnitt 4.

Det er etter Advokatforeningens syn heller ingen annen grunn til å avvende rettskraftig dom i saken mellom klientens arvinger og advokaten. Eksklusjonssaken reiser helt andre spørsmål, og det forhold at advokaten ble frifunnet for kravene fra klientens arvinger har ikke avgjørende betydning for verken om Regler for god advokatskikk er brutt eller for om han bør ekskluderes fra Advokatforeningen.

Advokat Gade har på vegne av advokaten videre anført at det følger av vedtektenes system at eksklusjonssaken utsettes. Det vises til vedtektenes pkt 2.3 tredje ledd hvor det bestemmes at medlemmer hvis advokatbevilling er tilbakekalt og som angriper Advokatbevillingsnemndens vedtak straks og begjærer oppsettende virkning, først skal strykes av foreningens medlemslister når spørsmålet om oppsettende virkning er endelig avgjort av Advokatbevillingsnemnden i disfavør av medlemmet. Det argumenteres med at advokaten vil angripe Disiplinærnemndens vedtak, og at når tilbaketreking av advokatbevilling ikke leder til at advokaten slettes fra medlemslistene mens bevillingssaken er til behandling i domstolene, bør heller ikke eksklusjon gjennomføres mens disiplinærsaken er til behandling.

Advokatforeningen er av flere grunner ikke enig i at vedtektenes pkt 2.3 tredje ledd eller vedtektenes system er til hinder for at eksklusjonssaken tas til behandling nå. Pkt 2.3 siste ledd gjelder den spesifikke situasjon at bevilling tilbakekalles, og skal sikre at en del av gjennomføringen av dette vedtaket – slettingen fra medlemslistene – ikke foretas før spørsmålet om oppsettende virkning er endelig avgjort. Bestemmelsen gir ikke et ubetinget vern mot sletting frem til bevillingssaken er avgjort, det forutsetter at det gis oppsettende virkning. Bestemmelsen skal altså kun sikre at sletting ikke skjer før oppsettende virkning er vurdert. Disiplinærsaken reiser ikke tilsvarende spørsmål om oppsettende virkning i og med at det kun er gitt en advarsel.

Dertil kommer at pkt 2.3 tredje ledd ikke kan forstås slik at den gir et vern mot eksklusjon. Dersom det forhold bevillingssaken gjelder er alvorlig nok, må eksklusjon kunne besluttes og gjennomføres før gyldigheten av tilbakekallsvedtaket er rettskraftig avgjort. Tilsvarende må gjelde vedtak fra Disiplinærnemnden som angripes. For øvrig legges til grunn at vilkåret etter pkt 2.3

tredje ledd er at Advokatbevillingsnemndens vedtak angripes *straks*. Disiplinærnemndens vedtak ble fattet 11.12.2008, og stevning er så vidt vites ennå ikke tatt ut. Selv om pkt 2.3 tredje ledd skulle fått anvendelse i denne saken, kunne altså ikke bestemmelsens vilkår vært ansett oppfylt.

Advokatforeningen mener derfor at det ikke er grunnlag for ytterligere utsettelse av saken. Tvert imot gjelder saken, som vi kommer tilbake til, alvorlige forhold som det er grunn til å reagere mot uten unødvendige forsinkelser.

2. Øvrige avgjørelser i saken

2.1 Disiplinærutvalget for Oslo krets

Advokaten ble 5.2.2008 innklaget til Advokatforeningen for brudd på Regler for god advokatskikk i forbindelse med sitt erverv av aksjer i klientens selskap. Klager var klientens sønn ved advokat Morten Steenstrup. Klagen ble behandlet av Disiplinærutvalget som la følgende faktum til grunn:

"Sakens faktum synes å være som følger:

Advokaten ble engasjert av klagers far for diverse oppdrag høsten 2006. Advokaten og hans klient var privat gamle bekjente fra før. Klienten var på dette tidspunktet XX år og syk.

Klienten var gift og hadde fire voksne barn. Barna hadde tidligere fått forskudd på arv i et omfang som gjorde at klienten og hans hustru fritt kunne disponere det resterende av sin formue ved testament. Det hadde ellers vært flere testamenter. Det siste ble satt opp 15. februar 2007.

Klienten, klagers far, eide blant annet de to selskapene som saken gjelder. Klager og en søster fikk høsten 2006 hver sin 1/3 av aksjene i disse. Aksjene hadde ellers faren kort tid før kjøpt tilbake fra en tredjemann. Den siste tredjedelen av aksjene eide fortsatt faren selv. Men disse var tilsagt selskapenes daglige leder ved arvepakt.

I januar 2007 ga faren advokaten i oppdrag å kjøpe tilbake de aksjene som han høsten før hadde gitt til de to barna. Dette da faren ikke var fornøyd med sønnens/klagers atferd etter aksjegaven. Advokaten kontaktet klageren og hans søster og meddelte farens ønske om tilbakekjøp av aksjene. De ble herunder hver tilbudt kr 3 millioner. Tilbudet ble avslått.

Den 09.02.2007 var det et møte med de to barna, der begge foreldrene, advokaten, og selskapets daglige leder også var til stede. Klager motsatte seg først tilbakesalg av aksjene. Imidlertid ba faren innstendig barna om å gå med på hans ønske, idet han blant annet henviste til sin dårlige helse. Møtet endte med en avtale om innløsning av barnas aksjer mot betaling av kr 3 millioner til hver av dem.

En uke senere – den 15.02.2007 – inngikk faren/klienten en avtale også med advokaten om salg av de samme aksjene til advokaten. Kjøpesummen var kr 6 millioner. Hustruen samtykket i salget ved påtegning på avtalen. Etter det opplyste var det faren/klienten som tok initiativet til avtalen, noe han gjorde etter at avtalen med barna var inngått den 09.02.2007. Faren/klienten og advokaten inngikk i tillegg også en avtale om at advokaten skulle være styreformann. Også denne avtalen ble medsignert av hustruen.

Klager har anført at aksjene hadde en betydelig høyere verdi enn kr 6 millioner. Noen annen verdi enn salgssummen er imidlertid ikke verifisert under sakens behandling i Disiplinærutvalget.

I en e-mail den 16.02.2007 purret klager på oppgjøret for aksjene. Han uttalte i samme e-mail også forbauselse over at advokaten kunne bli valgt som ny styreformann før aksjene formelt var overdratt. Advokaten besvarte dette i en e-mail den 18.02.2007.

Etter å ha konferert med revisor ble det ellers klart at en innløsning av aksjene med tilhørende nedskrivning av aksjekapitalen ville ta tid. For at klager og hans søster skulle få utbetalt sine penger raskere, ble det da foreslått at de isteden skulle selge sine aksjer til en nystiftet aksjeselskap. Klager og hans søster aksepterte dette, og salget ble gjennomført 02.03.2007.

Klager og hans søster fikk så utbetalt kr 3 millioner hver den 16. mars 2007.

Den 23.06.2007 døde klagers far. Hustruen/moren overtok boet og fikk skifteattest 05.07.2007.”

Disiplinærutvalget besluttet 7.6.2008 å avvise klagen som for sent fremsatt. Utvalget fant at klagen var fremsatt mer enn 6 måneder etter at klageren hadde eller burde hatt nødvendig kunnskap om det påklagede forhold. Utvalget la derved til grunn at sønnen senest sommeren 2007 burde ha vært kjent med at det var advokaten som (gjennom sitt aksjeselskap) hadde ervervet aksjene i mars 2007.

2.2 Disiplinærnemnden for advokater

Advokat Steenstrup påklaget 17.7.2008 utvalgets beslutning til Disiplinærnemnden for advokater. Advokat Steenstrup begrunnet klagen med at klageren (sønnen) først 19.10.2007 ved fremmøte i konsernets kontor hadde blitt klar over at advokaten var blitt eier, og at han først 5.12.2007 ble klar over når og hvordan dette skjedde.

Disiplinærnemnden fremmet saken idet den la til grunn at klagefristen ikke var oversittet, og uansett fant at det forelå særlige grunner til å ta saken under behandling. Disiplinærnemnden tok som utgangspunkt at sønnen før høsten 2007 ikke hadde vært kjent med at aksjene skulle overdras til advokaten, og på hvilke betingelser. Nemnden stilte derfor spørsmål ved om sønnen burde ha vært kjent med dette senest 5.8.2007 (dvs. seks måneder før klagen ble inngitt), men fant på bakgrunn av den tilgjengelige informasjon og dokumentasjon at det ikke var tilfellet. For øvrig viste nemnden til utvalgets redegjørelse for faktum (sitert i avsnitt 2.1) og ga følgende begrunnelse for sitt vedtak av 11.12.08:

”Disiplinærnemnden finner det utvilsomt klanderverdig av advokaten å unnlate å informere, eller overfor sin klient insistere på at det ble gitt informasjon til klager og hans søster om det som ble avtalt mellom han selv og klienten 15.2.2007. Slik informasjon var helt naturlig i den foreliggende situasjon og særlig siden klager kun motstrebende hadde gått med på farens krav om tilbakeføring. Det er, ut fra det som er opplyst, sannsynlig at klager ikke ville akseptert henstillingen fra faren dersom han hadde visst at advokaten var adressat for aksjene. Denne informasjonen var derfor av vital karakter i saksforholdet. Det er usannsynlig at advokaten ikke innså dette. Det blir da også uten betydning at avtalen mellom faren og advokaten, slik det er opplyst, først ble inngått en uke etter at klageren aksepterte tilbakeføringen. Informasjonen var fortsatt viktig og aksjetilbakeføringen hadde på dette tidspunkt ikke funnet sted. En naturlig forventning til en advokat i en slik situasjon er at han informerer.

Ved å holde tilbake denne informasjonen, eller unnlate overfor sin klient å insistere på at den gis, har advokaten forbrutt seg mot Regler for god advokatskikk punkt 2.1.2 siste ledd annet punktum.

Videre har advokaten tatt imot klientens tilbud om å overta de aksjene advokaten hjalp sin klient med å få tilbakeført fra sine barn. Den nærmere verdien på aksjene tar Disiplinærnemnden som nevnt ikke stilling til, heller ikke om advokaten reelt sett skulle betale noe for aksjene, eller om kjøpesummen skulle belastes de aktuelle selskaper. Muligheten for at det lå et betydelig gaveelement i transaksjonen måtte imidlertid være nærliggende. Regnskapene for selskapene viser verdier og inntekter som langt overstiger den avtalte kjøpesummen. Det sentrale for Disiplinærnemnden er, uansett dette, at advokaten aksepterte dette tilbudet og gjennomførte transaksjonen både ved å utforme den avtalen som deretter inngås og foreta den videre praktiske gjennomføringen. Det innhentes ikke noen faglige råd fra utenforstående, verken hva angår verdsettelsen av aksjene eller hva angår avtalen og dens gjennomføring. Advokaten anbefalte heller ikke sin klient å søke slik bistand. En advokat som kommer i en situasjon hvor han får egne økonomiske interesser i et saksforhold han er engasjert i som advokat plikter å trekke seg som advokat i alle sider ved saksforholdet hvor disse interesser kommer inn.

Advokatens opptreden i denne forbindelse bryter med de grunnleggende prinsipper som gjelder for advokaters uavhengighet, slik disse kommer til uttrykk i Regler for god advokatskikk, punkt 2.1, særlig punkt 2.1.1 og punkt 2.1.2 første ledd.

Advokaten har overtrådt sentrale advokatetiske regler og hans opptreden, samlet sett, i denne saken er så graverende at Disiplinærnemnden finner å måtte reagere med en advarsel.”

2.3 Oslo tingrett

På vegne av sønnen, datteren og enken, tok advokat Steenstrup 11.3.2009 ut stevning og begjæring om midlertidig forføyning mot advokaten og advokatens selskap med bl.a. påstand om tilbakeføring av aksjene. Advokat Fred A. Gade innga tilsvaret på vegne av advokaten hhv 20.4.2009 og 30.4.2009, og hovedforhandling ble holdt fra 29.6.2009 til 10.7.2009. Kjennelse og dom i saken ble avsagt 12. august 2009. Advokaten og advokatens selskap ble der frifunnet for alle krav og tilkjent saksomkostninger med til sammen over kr 4 millioner.

Tingretten gir en omfattende redegjørelse for faktum, og gjør grundige drøftelser av alle de avgjørende spørsmålene i den sivile saken, ikke minst av klientens helsetilstand vinteren 2006/2007 da aksjene ble krevet tilbakeført fra hans barn og i stedet overført til advokatens selskap. På bakgrunn av anførsler fra saksøkerne om at disiplinærnemndens vedtak sto sentralt for den sivile saken, drøftet tingretten også dette vedtaket:

”Saksøkerne gjør gjeldende at advokatens brudd på regler for god advokatskikk er et hovedspørsmål i saken. Disse forholdene må tillegges stor vekt ved rettens avgjørelse av spørsmålet om de omtvistede avtaler er ugyldige. De saksøkte anfører at vedtaket inneholder faktiske feil, og at forholdet uansett bare er et moment av begrenset betydning i helhetsvurderingen.

Retten skal komme tilbake til ugyldighetsspørsmålet, men foreløpig bare foreta en vurdering av de rent faktiske forhold som er påtalt av Disiplinærnemnden og den advokatetiske siden av saken. Gyldigheten av Disiplinærnemndens vedtak prøves ikke, men det faktiske grunnlag som nemnden bygger på kan prøves prejudisielt av tingretten i ugyldighetssaken. På samme måte kan retten foreta en prejudisiell vurdering av om reglene for god advokatskikk er overtrådt. Nemndens vedtak blir således ikke å legge til grunn uprøvd.

Retten er enig i faktabeskrivelsen i nemndsvedtaket som er sitert ovenfor, med ett unntak. Det gjelder spørsmålet om hva sønnen visste om hvem som eide det selskapet han solgte

aksjene til den 02.03.07. Retten viser til drøftelsen av dette tidligere i dommen. Retten må legge til grunn at saksøker ikke har gitt de faktiske opplysninger han burde om dette i sin partsforklaring, og at avgjørende viktige dokumenter ble holdt tilbake helt til tingretten ved kjennelse ga tredjemann pålegg om fremleggelse dem. Disse opplysningene var heller ikke tilgjengelige da Disiplinærnemnden traff sitt vedtak. Etter det som fremkom ved bevisføringen for tingretten, legger retten til grunn som overveiende sannsynlig at sønnen forstod at advokaten eide det selskapet han solgte aksjene til da han ga sin aksept den 02.03.07.

I dette ligger at retten også er uenig med nemnden i at det er sannsynlig at klager ikke ville akseptert å selge aksjene til det nye selskapet hvis han hadde visst at advokaten eide det. Retten nevner her at han i den forbindelse måtte vurdere hva han kunne vinne på motsette seg salget, og hva han kunne tape ved en konflikt med sine foreldrene på dette tidspunkt.

Retten legger til grunn at sønnen og datteren ikke ville kommet i noen bedre situasjon om de hadde nektet å akseptere salg av aksjene til advokatens selskap. Selskapsrettslig hadde de stemmerett på den forestående generalforsamlingen, men de var kontraktsrettslig forpliktet til å stemme for innløsning. Hvis de hadde stemt mot, ville det vært et kontraktsbrudd, og kravet mot dem kunne da gjennomtvinges ved dom. I realiteten hadde de gitt opp eiendomsretten til aksjene ved sin avtale med faren den 9. februar. Det som gjensto var bare den praktiske gjennomføringen. De kunne angripe avtalen av 9. februar, men retten antar at Søreide hadde orientert om [at] det ikke var noen liketil oppgave å få kjent avtalene ugyldig. Hvis de motsatte seg å selge den 2. mars risikerte de et økonomisk tap. Saksøkerne har for tingretten anført at de risikerte å bli gjort arveløse, og at forholdet til foreldrene hadde blitt helt ødelagt om de ikke aksepterte å selge.

Retten kan heller ikke se at det ville være lettere for saksøkerne å angripe forpliktelsen til innløsning etter 9. februar avtalen enn den forslåtte salgsavtalen av 2. mars, ettersom advokaten jo var kjent med alle omstendigheter som forelå den 9. februar.

Det ligger nær å tro at advokaten har valgt å la være å si rett ut at han var eier, for at salget skulle bli greiest mulig igjennom. Det er mulig at det er det han sikter til når han sier at han ikke ville briske seg. Advokaten forklarer at han mente at klienten og klientens enke selv burde få informere sine barn om at klienten hadde avhendet aksjene i klientens selskap til advokaten, og at han føler seg overbevist om at klientens enke gjorde det i telefonsamtalen med sønnen den 16.02.07. Retten vurderte denne samtalen på samme måte. Det vises til rettens drøftelse på dette punkt tidligere i dommen, og tilføyes at bevisvil på det punkt må vurderes i forhold til at saksøkerne ikke kan antas å ha gitt en uforbeholden forklaring om disse forhold. Når det er sagt, er det like fullt på det rene at advokaten selv ikke har sørget for klare linjer ved å gi klager klar beskjed om at han var eier. Han har således brutt reglene for god advokatskikk punkt 2.1.2 siste ledd, annet punkt.

Retten er også enig med Disiplinærnemnden i at han har brutt reglene for god advokatskikk punkt 2.1.2 ved at han ikke trakk seg som advokat og rådet sin klient til å ta en annen advokat i forbindelse med at han den 15.02.07 inngikk avtale med klienten om å overta 2/3 av aksjen i klientens selskap.

Advokaten hadde først i oppdrag å få aksjene tilbake til klienten og deretter ga han råd om mulige plasseringer av aksjene for fremtiden. Retten legger etter bevisførselen til grunn at det var klienten som uoppfordret ga advokaten tilbud om å overta. Advokaten avsto først tilbudet, og sier at han på det tidspunkt han ga aksept anså sitt advokatoppdrag avsluttet. Retten er ikke enig i denne vurderingen. Han utformet da også kontraktsdokumentene som gjennomførte transaksjonen, og hadde i oppdrag å sørge for slutføringen.

Hallvard Nygaard var klientens advokat i nesten 25 år frem til november 2006, og kjente ham også svært godt personlig. I følge Nygaard trengte klienten ingen advokat til å treffe

forretningsmessige beslutninger. Han trengte bare advokat på de rent juridiske sidene ved en avtale som f. eks. skatteproblematikk. Han ville ikke akseptert å få ukjente personer inn i denne materien. Når det gjaldt det forretningsmessige var han suveren.

Henrik Aadnesen kjente klienten som hans forretningsadvokat gjennom flere år frem til slutten av november 2006. Han karakteriserer klienten som en egenrådig person. Han hadde bestemte oppfatninger både om ting og personer, men han lyttet. På spørsmål om klienten var en reflektert person, svarer Aadnesen at han var en forretningsmann med klare synspunkter.

Retten har fått det samme inntrykket av klienten som egenrådig og suveren når det gjeldt forretningsmessige avgjørelser. Han var en svært erfaren forretningsmann og til tross for sin høye alder viljesterk og intellektuelt oppgående.

Han kjente godt til hvilke verdier som sannsynligvis lå i selskapene, etter at selskapenes daglige leder laget et estimat i desember 2006. Han hadde også med selskapenes daglige leder gjennom hele prosessen, og selskapenes daglige leder var den som kjente økonomien i selskapene best. Hvem som skulle overta, ville han avgjøre selv, men han rådførte seg med selskapenes daglige leder når det gjeldt advokaten.

Når det gjelder utformingen av vilkårene, var de i overensstemmelse med de vilkårene som var avtalt med Hallvard Nygaard da han overtok virksomheten i 2005, med ett vesentlig unntak: Det ble ikke avtalt noen tilbakekjøpsrett. For retten fremstår det som overveiende sannsynlig at det skyldtes at klienten var klar over at helsen ikke tillot at han overtok styringen igjen. Han ville nå ha på plass en endelig løsning for virksomhetens fremtid.

Men dette fritok ikke advokaten for plikten etter normen for god advokatskikk til å fratre som advokat og råde klienten til å la en ny advokat se på saken. Retten forstod advokatens partsforklaring slik at han i ettertid selv er enig i dette. En ny advokat kunne da ha forsikret seg om at avtalen var i overensstemmelse med klientens vilje, slik Aadnesen sørget for å konstatere i november, og at han hadde en reflektert oppfatning om den. Derimot ville det ikke være en ny advokats oppgave å forsøke å overtale klienten til å gi aksjene tilbake til sønnen og datteren. I så fall måtte de be sin egen advokat kontakte faren. Det er ikke holdepunkter for å tro at det ville gitt noen annen løsning.”

3. Saksgang for hovedstyret

På bakgrunn av Disiplinærnemndens vedtak sendte Advokatforeningens generalsekretær 3.4.2009 forhåndsvarsel til advokaten om at foreningen ville vurdere eksklusjon av ham. Det ble vist til at bruddene på kravene til uavhengighet innebar opptreden i strid med en av advokatens kjerneverdier, og at ”slik oppførsel vil kunne føre til svekkelse av den allmenne tillit og anseelse som advokatene har i samfunnet, og er derfor i strid med både Reglene for god advokatskikk og Advokatforeningens formålsbestemmelse”. Advokaten ble gjort oppmerksom på at saken var planlagt fremlagt for hovedstyret i møte 8.5.2009 og det ble i tråd med dette satt frist for uttalelse til 30.4.2009.

Advokat Fred A. Gade innga 30.4.2009 uttalelse på vegne av advokaten. Det fremholdes i uttalelsen at det er flere feil ved Disiplinærnemndens avgjørelse, både når det gjelder faktiske forhold og vurderinger, og det poengteres også at saken er blitt bedre opplyst etter at Disiplinærnemndens avgjørelse ble truffet. Det presiseres imidlertid i liten grad *hvilke* faktiske feil Disiplinærnemndens vedtak inneholder. Det anføres at vilkårene for eksklusjon ikke er oppfylt idet det etter bakgrunnsretten må oppstilles et krav om vesentlig mislighold, hvilket ikke kan være oppfylt i denne saken. Det antydes videre at eksklusjon av advokaten på det foreliggende

grunnlag vil være i strid med foreningens praksis og være basert på utenforliggende hensyn. Advokat Gade anmoder videre foreningen om å utsette behandlingen av saken. Det vises til at eksklusjonssaken ikke bør behandles før domstolsprosessen er endelig avsluttet, og at det følger av vedtektenes system at det må skje en utsettelse av prosessen. Som vedlegg til uttalelsen la advokat Gade frem kopi av sitt tilsvare til tingretten med bilag. Tilsvaret er på 90 sider og inneholder en relativt bred gjennomgang av saken.

Etter Advokatforeningens vedtekter § 13-3 skal det før eksklusjon kan skje innhentes uttalelser fra disiplinærutvalget og kretsstyret der medlemmet har sitt forretningssted. Generalsekretæren tilskrev disiplinærutvalget og kretsstyret 3.4.2009 og ba om uttalelser, og mottok slike hhv 20.4.2009 og 5.5.2009.

Saken ble ikke behandlet av hovedstyret i mai som planlagt, men har blitt utsatt to ganger. Advokat Gade ble ved brev av 7.5.2009 gjort oppmerksom på at behandling av saken var utsatt til hovedstyrets møte 12.6.2009, og så ved e-post av 5.6.2009 at den var utsatt til hovedstyrets møte 28. og 29.8.2009. Advokat Gade fikk 23.6.2009 oversendt kopi av uttalelsene fra Oslo krets og disiplinærutvalget etter å ha bedt om disse. Ved e-post av 12.8.2009 ble advokat Gade orientert om at ev. ytterlige kommentarer fra advokatens side må være sekretariatet i hende senest 26.8.2009. Utkastet til vedtak ble sendt til advokat Gade samtidig som det ble sendt ut til hovedstyrets medlemmer, og ev. kommentarer fra advokat Gade vil bli ettersendt hovedstyrets medlemmer i tide til at de kan gjennomgå før saken tas til behandling.

4. Sakens faktum

Det poengteres i Disiplinærnemndens vedtak at saken var lagt bredt opp for nemnden. Dette underbygges av advokat Steenstrups krav på dekning av saksomkostninger med over en million kroner for sitt arbeid med disiplinærsaken. Det er videre på det rene at også tingrettssaken var bredt anlagt og at det var et omfattende bevismateriale som ble gjennomgått under hovedforhandlingen.

Advokatforeningen har ikke hatt tilgang til Disiplinærnemndens saksmappe eller dokumentasjonen eller bevisførselen for øvrig for tingretten. Som nevnt har advokat Gade fremlagt kopi av sitt tilsvare til tingretten, men ellers har ikke Advokatforeningen annet å forholde seg til enn de vedtak, rettsavgjørelser og uttalelser som er nevnt under avsnitt 2.

Advokatforeningen tar i sin vurdering utgangspunkt i faktumbeskrivelsen i disiplinærutvalgets vedtak av 7.6.2008 (sitert i avsnitt 2.1). Denne beskrivelsen er senere tiltrådt og lagt til grunn av Disiplinærnemnden i dennes vedtak av 11.12.2008. Med ett unntak har det verken i advokat Gades uttalelse eller i avgjørelsen fra tingretten fremkommet noe som skulle tilsi at Disiplinærnemndens vedtak var basert på feil faktum.

Unntaket gjelder spørsmålet om sønnen ved overføringen av aksjene til advokatens selskap var inneforstått med at aksjene derved i realiteten ble overført til advokaten. Disiplinærnemnden la til grunn at sønnen verken hadde eller burde hatt slik kunnskap selv så sent som 5.8.2007, med den virkning at klagefristen på seks måneder ikke hadde utløpt da klage ble inngitt 5.2.2008. Tingretten la derimot til grunn som overveiende sannsynlig at sønnen forstod at advokaten eide det selskapet han solgte aksjene til da han ga sin aksept den 2.3.2007. Advokatforeningen legger tingrettens forståelse til grunn for sin vurdering, men kan ikke – som vi også skal komme tilbake til – se at forskjellen har avgjørende betydning. Den primære virkning av at sønnen hadde slik kunnskap 2.3.2007 var at seksmånedersfristen for klage til disiplinærmyndighetene var utløpt da

han innga klage 5.2.2008. Nemnden kunne derfor avvist saken. Nemnden har imidlertid en fakultativ adgang til å ta saken under behandling til tross for at seksmånedersfristen er utløpt dersom "det av særlige grunner er rimelig", og nemnden presiserer i vedtaket at den uansett når klagefristen begynte å løpe ville ha benyttet denne adgangen. Prosessuelt hadde derfor nemndens vurdering av sønnens kunnskap ingen betydning. Som skal utdypes under avsnitt 5.3 kan Advokatforeningen heller ikke se at forskjellen bør ha avgjørende betydning for de advokatetiske spørsmål.

På bakgrunn av disiplinærorganenes vedtak, uttalelsen fra advokat Gade og avgjørelsen fra Oslo tingrett, legger Advokatforeningen følgende faktum til grunn som ubestridt:

- Klienten ga i januar 2007 advokaten i oppdrag å bistå ham i å kreve aksjene i klientens selskap tilbakeført fra klientens sønn og datter.
- Advokaten deltok 9.2.2007 i et møte med klienten, selskapenes daglige leder samt sønnen og datteren. Klienten øvet i dette møtet betydelig press på sønnen og datteren for å få disse til å tilbakeføre aksjene, noe klienten ikke hadde et juridisk krav på. Møtet endte med at det ble inngått en avtale om innløsning av aksjene. Innløsning skulle skje etter kapitalnedsettelse i selskapet.
- Klienten tilbød uken etterpå advokaten å overta aksjene. Etter en eller to dagers betenkningstid aksepterte advokaten tilbudet. Advokaten formulerte deretter en avtale om overdragelse som er datert 15.2.2007. Advokaten anbefalte i denne sammenheng ikke at klienten burde la seg bistå av en annen advokat eller at det overhodet skulle bringes nye rådgivere inn i saken på noen side.
- Advokaten fratradte ikke sitt advokatoppdrag for klienten som følge av tilbudet om å overta aksjene eller som følge av avtalen om overdragelse.
- Etter at avtalen mellom advokaten og klienten ble inngått, ble det reist spørsmål ved hvordan avtalen mellom klienten og hans to barn skulle gjennomføres. Kapitalnedsettelse ville ta tid, og det ble i stedet presentert en alternativ løsning som innebar at aksjene skulle selges til et nystartet aksjeselskap for kr 6 millioner. Derved ville sønnen og datteren få oppgjør for aksjene betydelig tidligere enn de ville fått etter den opprinnelige avtalen. Det nye aksjeselskapet som aksjene i klientens selskap skulle selges til var et selskap som er heleid av advokaten.
- Advokaten representerte klienten i kontakten med sønnen og datteren om oppgjøret for aksjene og i andre formuesspørsmål. Det var utstrakt brev- og e-postutveksling om disse spørsmål i ukene etter 15.2.2007.
- Avtale om overføring av aksjene ble inngått 2.3.2007 mellom sønnen og datteren på den ene side og advokatens selskap (under stiftelse) på den annen side.
- Advokaten orienterte ikke sønnen og datteren om avtalen av 15.2.2007, og ga heller ikke eksplisitt informasjon om at det var hans heleide selskap som skulle kjøpe aksjene. Det er imidlertid på det rene at sønnen og datteren har vært innforstått med at det ikke var deres foreldre som var innehavere av selskapet, og overveiende sannsynlig at sønnen og datteren la til grunn at advokaten var eier av dette selskapet.

5. Brudd på Reglene for god advokatskikk

5.1 Innledning

Disiplinærnemnden fant at advokaten ved sin opptreden under etterlevelsen av oppdraget for klienten begikk brudd på advokatforskriftens krav om uavhengighet (pkt. 2.1). Bestemmelsen lyder:

”2.1 Uavhengighet

- 2.1.1 For å leve opp til forpliktelsene som en advokat påtar seg, er det nødvendig at han er uavhengig slik at hans råd og handlinger ikke påvirkes av uvedkommende hensyn. Især er det påkrevet at han ikke lar seg påvirke av egne personlige interesser eller press utenfra. Advokaten må unngå at hans uavhengighet svekkes, og han må ikke gå på akkord med sin profesjonelle standard for å tekkes sin klient, retten eller tredjemann.
- 2.1.2 En advokat må ikke påta seg oppdrag hvor hans personlige økonomiske interesser kan komme i konflikt med klientens interesser eller ha innflytelse på hans frie og uavhengige stilling som advokat.

En advokat må ikke gjøre seg økonomisk interessert i utfallet av et oppdrag ved at klientens krav eller en del av dette overtas av advokaten.

Advokaten må ikke påta seg kausjon for klienten. En advokat som representerer egne økonomiske interesser helt eller delvis – plikter å gjøre sine medkontrahenter og andre interesserte oppmerksom på dette.”

Nemnden fant at advokaten hadde brutt bestemmelsene i pkt. 2.1.1, 2.1.2 første ledd og 2.1.2 siste ledd annen setning. Det er særlig to unnlatelser fra advokatens side som trekkes frem i nemndens vedtak: 1) at han ikke trakk seg fra oppdraget som klientens advokat etter at han hadde inngått avtale med klienten om overtakelse av aksjene, og 2) at han ikke informerte sønnen og datteren om at han hadde inngått avtale med klienten om overtakelse av aksjene, og at det var til advokaten aksjene i realiteten skulle overføres gjennom avtalen av 2.3.2007. Disse forholdene skal kommenteres i avsnitt 5.2 og 5.3 nedenfor.

5.2 Fratreden fra oppdraget

Advokatforeningen er enig i at advokatforskriftens regler om uavhengighet tilsier at advokaten etter å ha inngått avtalen av 15.2.2007 skulle ha trukket seg fra oppdraget som advokat for klienten.

Etter at han inngikk avtalen av 15.2.2007 fikk advokaten en egeninteresse i tilbakeføringen av aksjene fra sønnen og datteren, selve det forhold hans oppdrag som advokat gjaldt, og ikke minst i gjennomføringen av den avtalen som var inngått mellom disse og klienten 9.2.2007. Samtidig fikk han en posisjon som medkontrahent overfor klienten. Begge disse forhold umuliggjorde at han kunne fortsette som advokat for klienten og ivareta de krav til uavhengighet som må stilles til advokater.

Advokaten utformet selv avtalen med klienten uten å anbefale klienten å benytte en annen advokat til å ivareta hans interesser, og uten overhodet å bringe inn uavhengige rådgivere til å påse at prosessen var ryddig og at alle interesser ble skikkelig ivaretatt. Etter Advokatforeningens

oppfatning var dette uforenlig med advokatforskriftens krav. Så snart advokaten bestemte seg for å akseptere klientens tilbud om overtakelse av aksjene, skulle advokaten etter Advokatforeningens oppfatning gjort klienten uttrykkelig oppmerksom på at han ikke lenger kunne bistå klienten som advokat og anbefalt ham å finne en annen advokat eller rådgiver.

Advokat Gade har på vegne av advokaten anført at "[d]ersom advokaten skulle ha fratrudd på dette tidspunkt, måtte dette vært begrunnet i at klienten hadde behov for egen rådgiver som kunne ivareta hans interesser". Deretter argumenterer advokat Gade for at klienten var en egenrådig forretningsmann og at hans interesser var tilstrekkelig ivaretatt i dette tilfellet. Selv om det skulle være riktig at klienten var klar på hva han ønsket og hadde tilstrekkelige rådgivere allerede, er ikke Advokatforeningen enig i at det var etisk forsvarlig å fortsette oppdraget. Også overfor ressurssterke og egenrådige klienter må advokater ha plikt til å sørge for at man ikke selv får en dobbeltrolle, og til å gjøre klientene oppmerksomme på at man ikke lenger kan opptre som uavhengig advokat for dem. Om klienten deretter avstår fra å benytte andre advokater, får det være vedkommendes valg, men en advokat som får egeninteresser i saken kan ikke velge å unnlate å trekke seg eller å anbefale klienten å søke ny bistand. Advokatforeningen mener derfor at advokaten skulle trukket seg allerede på grunn av forholdet til klienten.

Dertil kommer at det ikke bare er hensynet til klienten som tilsier at advokaten må trekke seg når han får egeninteresser i en sak. Særlig i situasjoner som denne, der familieformuer skifter hender og det blir aktuelt å overføre verdier til en av partenes advokat, er det av særlig viktighet at prosessen er åpen og ryddig og at advokaten ikke opptre slik at det skaper usikkerhet om partenes beveggrunner. Da kan ikke lenger advokaten opptre som advokat i saken, og det er også fordelaktig at det bringes andre aktører inn i prosessen som kan sikre at alle interesser ivaretas samtidig som det blir mindre rom for spekulasjoner i og beskyldninger om hva som egentlig har foregått.

Etter Advokatforeningens oppfatning burde advokaten trukket seg fra oppdraget også av hensyn til sønnen og datteren. Advokaten hadde frem til han inngikk avtale med klienten 15.2.2007 opptrådt som klientens advokat i saken mot sønnen og datteren om tilbakeføring av aksjer i klientens selskap, derunder da avtalen om tilbakeføring ble inngått 9.2.2007. Også etter 15.2.2007 fortsatte advokaten å opptre på vegne av klienten overfor sønnen og datteren og sistnevntes advokat, til tross for at det hadde blitt klart at aksjene nå skulle tilfalle advokaten. Etter at alternativet om å overføre aksjene direkte til advokatens nystiftede aksjeselskap kom til, ble advokaten i realiteten i tillegg sønnen og datterens direkte motpart. Advokatforeningen kan da ikke se hvordan advokaten innenfor kravene til uavhengighet kunne fortsette å representere en tredje part i samme sak som advokat. Advokaters uavhengighet skal ikke bare tilgodese deres egne klienter, men skal også gi klientenes motparter en forventning om at advokaten opptrer uten egeninteresse og med den nødvendige profesjonelle distanse til saken.

Advokatforeningen er etter dette ikke i tvil om at advokaten etter inngåelsen av avtalen med klienten 15.2.2007 skulle ha fratrudd som klientens advokat i saken om overføringen av aksjene i klientens selskap, og at unnlatsen av å fratrudd medførte brudd på Regler om god advokatskikk pkt. 2.1.1 og 2.1.2 første ledd.

5.3 Informasjon om egeninteresser

Advokatforeningen er videre enig med Disiplinærnemnden i at advokaten overtrådte advokatforskriften pkt 2.1.2 siste ledd annet punktum ved at han etter å ha inngått avtalen av

15.2.2007 med klienten ikke eksplisitt informerte sønnen og datteren om at han fra da av hadde egeninteresser i saken.

Tingretten har lagt til grunn som overveiende sannsynlig at sønnen og datteren på tidspunktet for avtalen av 3.2.2007 forsto at det var advokaten som var innehaver av aksjeselskapet (under stiftelse) som aksjene skulle overføres til. Grunnlaget for denne forståelsen var imidlertid ikke eksplisitte opplysninger fra advokaten. Regler for god advokatskikk pkt 2.1.2 siste ledd annet punktum stiller krav om at man gjør sine medkontrahenter og andre interesserte oppmerksom på egeninteresser man har eller får. Det er ubestridt at advokaten ikke har informert sønnen og datteren om avtalen av 15.2.2007 og advokatens egeninteresse i saken. At sønnen og datteren per 2.3.2007 med overveiende sannsynlighet likevel forsto at advokaten var innehaver av aksjeselskapet som aksjene skulle overføres til, kan ikke fritta advokaten for hans selvstendige informasjonsplikt som må ha inntrådt allerede etter at han 15.2.2007 inngikk avtale med klienten.

Gjennomgangen av faktum i tingrettsavgjørelsen viser at advokaten, ved siden av den generelle plikten til å informere, fikk en rekke oppfordringer til å opplyse om sin interesse i saken. F.eks. skrev datterens advokat så sent som 1.3.2007 at:

”Hva gjelder spørsmålet om innløsning av aksjene, forstår jeg det slik at det foreligger en alternativ fremgangsmåte. Denne går i hovedsak ut på at klienten og klientens enke etablerer et selskap som i stedet skal kjøpe aksjene..... ..Datteren vil medvirke til den fremgangsmåte som klienten og klientens enke ønsker, og således vil hun medvirke til et aksjesalg.”

Uavhengig av hva advokaten egentlig visste eller trodde om disse forhold, kan det ikke være tvilsomt at dette ga advokaten en klar oppfordring til å opplyse om sine interesser. I stedet nøyde han seg i e-post påfølgende dag med å vise til at det nye selskapet ikke skulle etableres av klienten og klientens enke:

”For ordens skyld; etableringen av et AS utenfor klientens selskap vil ikke bli gjort av klientens enke og klienten. Det nye selskapet vil ta opp separat lån for å betale ut datteren (og eventuelt sønnen). Jeg oppfatter ikke at dette er et forbehold for gjennomføringen, og ber om at dette bekreftes. Så snart slik mottas, vil vi gjennomføre transaksjonen som et salg fra datteren. Generalforsamlingen er berammet til kl. 1200 fredag den 2. mars 2007, og jeg må ha bekreftelsen før dette.”

Til dette svarte datterens advokat samme dag:

”Undertegnede har ikke lyktes i å få tak i datteren i dag. Når det gjelder innløsningen har jeg hatt det inntrykk at dette ble gjort for at klienten skulle beholde kontrollen i konsernet. Datteren kan ikke, slik jeg ser det, i nåværende situasjon medvirke til et salg til et selskap som hun ikke vet hvem som eier. Undertegnede kan derved heller ikke bekrefte at aksjesalget ikke var under forutsetning av at overføringen var til klienten og klientens enke. Det forutsettes da at generalforsamlingen avholdes som forutsatt og at det da må bli innløsningsalternativet som benyttes.”

Også dette ga etter Advokatforeningens syn advokaten en klar oppfordring til å opplyse om hans interesser. Dette ble ikke gjort. I stedet gikk datteren med på å overføre aksjene til det nystiftede selskapet.

Disiplinærnemnden la tilsynelatende til grunn at etterlevelse av informasjonsplikten kunne medført at sønnen ikke ville ha akseptert å overføre aksjene til advokatens selskap:

”Det er, ut fra det som er opplyst, sannsynlig at klager ikke ville akseptert henstillingen fra faren dersom han hadde visst at advokaten var adressat for aksjene. Denne informasjonen var derfor av vital karakter i saksforholdet.”

Som påpekt av advokat Gade og tingretten er denne antakelsen neppe riktig, når det legges til grunn at sønnen forsto at advokaten var innehaver av det nystiftede aksjeselskapet. Advokatforeningen legger videre til grunn, som påpekt av advokat Gade og tingretten, at informasjon om advokatens egeninteresse i saken neppe kunne hatt økonomisk betydning for sønnen og hans søster fordi de uansett var forpliktet til å akseptere innløsning av aksjene for samme sum. Advokatforeningen er imidlertid ikke enig når det (implisitt) anføres at dette må ha som virkning at informasjonsplikten ikke kan anses overtrådt.

Det er ingen holdepunkter for at informasjonsplikten er begrenset til å gjelde i tilfeller der informasjon vil kunne ha økonomisk betydning for den det er spørsmål om å informere. Pkt 2.1.2 siste ledd annet punktum gjengir selv hvilken krets som har krav på informasjon om advokatens egeninteresse, nemlig ”medkontrahenter og andre interesserte”. Dette er en vid angivelse av kretsen, og det er vanskelig å se at det kan være et vilkår at informasjonen skal ha økonomisk betydning.

Det kan etter Advokatforeningens oppfatning ikke være tvilsomt at sønnen og datteren – som var i en prosess der aksjer skulle tilbakeføres til klienten – må anses som ”interesserte” i advokatens rettigheter til aksjene. Uten at det er nødvendig for å begrunne at det foreligger en relevant interesse hos sønnen og datteren, vises det til at både datteren selv og foreldrene mente å ha krav på pensjon (eller tilsvarende ytelser) fra selskapet. Hvem som er eier av selskapet, vil da ha betydelig interesse. Under enhver omstendighet vises det til at sønnen og datteren etter hvert som alternativet med overføring aksjene til advokatens aksjeselskap skred frem, også ble som medkontrahenter å regne for advokaten, og derfor hadde krav på informasjon om hans egeninteresse i den egenskap – uten å måtte påvise en spesiell interesse.

Advokatforeningen er etter dette som tingretten ikke i tvil om at advokaten overtrådte Regler for god advokatskikk pkt. 2.1.2 siste ledd annen setning ved ikke å informere sønnen og datteren om sine egeninteresser.

6. Eksklusjonsvurderingen

Eksklusjon reguleres i Advokatforeningens vedtekter § 13-3 første ledd som lyder:

”Har et medlem opptrådt slik at det ikke bør være medlem av foreningen, kan Hovedstyret med minst seks stemmer ekskludere medlemmet. Før det blir gjort slikt vedtak, skal det medlem det gjelder ha adgang til å uttale seg, og uttalelser skal innhentes fra disiplinærutvalget og kretsstyret der medlemmet har sitt forretningssted.”

Vedtektenes eneste materielle vilkår for eksklusjon er derfor at medlemmet har opptrådt slik at det ikke bør være medlem av foreningen. Advokat Gade har på vegne av advokaten anført at når vedtektene ikke selv inneholder mer presise vilkår for eksklusjon, må det etter bakgrunnsretten (alminnelige foreningsrettslige prinsipper) oppstilles et krav om vesentlig mislighold av medlemskapet. Det anføres videre at eksklusjon ikke kan skje alene på bakgrunn av en advarsel

fra Disiplinærnemnden. Det vises til at det ligger i sanksjonens karakter – at det er en advarsel – at den det gjelder må ha krav på iallfall en sjanse til.

Advokatforeningen er ikke enig i at enkeltstående forhold som har gitt grunnlag for en advarsel fra disiplinærmyndighetene ikke alene også kan begrunne eksklusjon fra Advokatforeningen. Det er ikke det faktum at disiplinærmyndighetene har ilagt medlemmet en advarsel som begrunner en ev. eksklusjon i denne saken, men det underliggende forhold som det er ilagt advarsel for. Hvis dette forholdet er alvorlig nok, må hovedstyret kunne beslutte eksklusjon på grunnlag av det. Eksklusjon fra Advokatforeningen er ikke en del av det alminnelige disiplinærsystemet, og må vurderes fritt av hovedstyret, uavhengig av hvilke sanksjoner disiplinærmyndighetene har benyttet. At disiplinærmyndigheten har benyttet en *advarsel*, innebærer ikke at advokaten har krav på å få beholde sitt medlemskap i foreningen inntil ev. nye brudd er konstatert. Dette underbygges av at advarsel er den mest alvorlige reaksjonen Disiplinærnemnden kan ilegge. Konsekvensen av advokatens anførsel ville derfor vært at enkeltstående forhold – uansett hvor alvorlige de er – ikke kan medføre eksklusjon. Slik kan systemet ikke være.

Advokatforeningen finner i denne saken ikke grunn til å ta stilling til om det generelt må oppstilles et krav om vesentlig mislighold av medlemskapet for at eksklusjon må skje. Det må uansett være på det rene at enkeltstående forhold må være av alvorlig karakter for at de skal medføre eksklusjon.

Det er Advokatforeningens oppfatning at denne saken dreier seg om meget alvorlige brudd på reglene om advokaters uavhengighet. Advokaten fikk etter inngåelsen av avtalen av 15.2.2007 mellom ham og klienten betydelige egeninteresser i saken. Som for disiplinærmyndighetene er det for Advokatforeningen unødvendig å gjøre en presis verdsettelse av aksjene advokaten skulle få overført. Det er tilstrekkelig å konstatere at advokaten takket ja til klientens tilbud og ønsket å overta aksjene. Det i seg selv ga en egeninteresse i saken som klart var uforenlig med en fortsatt funksjon som advokat for klienten.

Det må videre være på det rene at advokaten hadde en klar oppfordring til å opplyse sønnen og datteren om avtalen mellom advokaten og klienten, og derved om advokatens nye stilling i saken. Det må ha vært åpenbart at dette ville ha vært av interesse for sønnen og datteren, og at det ville hatt betydning for hvordan de forholdt seg til advokaten og andre i de påfølgende uker.

Å verne om og sikre advokaters uavhengige stilling står helt sentralt i advokatetikken, og er også fremhevet i Advokatforenings formålsbestemmelse. Uavhengighet må regnes blant advokaters absolutte kjerneverdier som skal beskytte en rekke hensyn, bl.a. hensynet til klienten, hensynet til medkontrahenter og motparter og ikke minst til advokaten selv. For at en advokat skal kunne fungere med den forventede objektivitet og nøkternhet, og for at han av omverdenen skal bli oppfattet som en objektiv og nøktern rådgiver, er det avgjørende at advokaten ikke har egeninteresser i saken.

Advokatens overordnede plikt er å fremme rett og hindre urett. Faren for at advokater ikke opptrer i samsvar med sin overordnede plikt er vesentlig større dersom de har personlige interesser av økonomisk eller annen art i sakens utfall. Etter at advokaten inngikk avtalen med klienten 15.2.2007 oppsto det en betydelig risiko for at hans rådgivning ville la seg påvirke av denne avtalen, og at han ikke lenger ville kunne fungere med den nødvendige objektivitet, nøkternhet og profesjonelle distanse til saken. At han ikke fratradte som klientens advokat, men tvert imot fortsatte sin rådgivning overfor klienten og også fortsatte å representere klienten som

advokat overfor klientens barn uten å opplyse disse om avtalen, innebærer etter Advokatforeningens oppfatning graverende brudd på kravet til uavhengighet.

Advokatforeningen legger videre vekt på at dette er en sakstype der advokaters uavhengighet er spesielt viktig. Den underliggende saken gjelder overføring av store verdier mellom familiemedlemmer i en situasjon der den ene parten var gammel og alvorlig syk. Når en slik sak utvikler seg dit at det kan bli aktuelt at verdier skal overføres til advokaten, er det særlig viktig at advokaten fratrer advokatoppdraget, at han ikke blander sine roller og at det i det hele tatt gjennomføres en åpen og ryddig prosess der alle interesserte holdes informert om alle vesentlige forhold. Risikoen for mistanke og beskyldninger om illegitime motiver og opptreden hos advokaten er i et slikt tilfelle særlig stor. Når advokaten ikke tar de nødvendige forholdsregler for å sikre en åpen og ryddig prosess, er dette svært uheldig både for advokaten selv og advokatstanden. Dette gjelder uavhengig av om klientens arvinger var berettiget til arv etter ham eller ikke.

Advokatforeningen finner at bruddene på reglene om advokaters uavhengighet er så graverende at advokaten bør ekskluderes fra foreningen. Advokatforeningens formål er bl.a. å "sikre en uavhengig advokatprofesjon med høy kvalitet i yrkesutøvelsen" og å "fremme god advokatskikk". Disse formål gjør det nødvendig å reagere med eksklusjon av medlemmer som har begått så graverende brudd på de advokatetiske regler som advokaten. Advokat Gade har på vegne av advokaten anført at eksklusjon vil være "klart uforholdsmessig". Advokatforeningen er ikke enig i det. Eksklusjon fra Advokatforeningen innebærer ikke et yrkesforbud for advokaten. Medlemskap i Advokatforeningen er ikke et vilkår for å praktisere som advokat, og vil først og fremst kunne ha omdømmemessig betydning for den enkelte advokaten. Advokatforeningen kan ikke se at eksklusjon av advokaten er en uforholdsmessig tyngende reaksjon, men tvert imot en nødvendig sanksjon mot det den anser som graverende brudd.

Advokat Gade har på vegne av advokaten også anført at Advokatforeningen ikke tidligere har gjennomført en eksklusjonsprosess i sammenliknbare tilfeller, og at det må ha forekommet alvorligere tilfeller enn dette som ikke har ledet til eksklusjon.

Advokatforeningen er ikke kjent med mange sammenliknbare saker, men brudd på reglene om uavhengighet har også tidligere blitt sett på med stort alvor og har ledet til eksklusjon. Advokatforeningen har laget en oversikt over eksklusjonssaker fra de siste 25 årene. Oversikten har tidligere blitt sendt advokat Gade, og det vises bl.a. til sak nr 6 og 8 i oversikten. Det har skjedd at Advokatforeningen har veket tilbake fra å ekskludere på grunn av alvorlige forhold fordi forholdene ligger langt tilbake i tid (se sak 30 i oversikten), men slike betraktninger gjør seg ikke gjeldende her. For øvrig er Advokatforeningen ikke kjent med tilsvarende alvorlige tilfeller som ikke har ledet til eksklusjon. Det kan naturligvis ikke utelukkes at det finnes slike tilfeller, men de kan i så fall uansett ikke binde dette hovedstyret til å fatte et annet vedtak enn det det finner riktig i denne saken. Dette vedtaket utgjør etter Advokatforeningens syn ikke et unntak fra dens generelle praksis, og selv om det skulle gjøre det, må foreningen i så fall kunne endre denne praksisen.

Det fattes etter dette slikt

v e d t a k:

Advokat NN ekskluderes fra Advokatforeningen.

Vedlegg:

Vedlegg 1: Oslo tingretts dom og kjennelse av 12.8.2009

Vedlegg 2: Disiplinærnemndens beslutning av 11.12.2008

Vedlegg 3: Disiplinærutvalgets beslutning av 7.6.2008

Vedlegg 4: Varsel om vurdering av eksklusjon av 3.4.2009

Vedlegg 5: Advokat NN's tilsvaer til varsel om vurdering av eksklusjon av 30.4.2009

Vedlegg 6: Disiplinærutvalgets uttalelse av 20.4.2009

Vedlegg 7: Oslo krets' uttalelse av 5.5.2009